

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesegyre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 15 krajczár.

Külföldi csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:

Öt hasábos petítior 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr. Nyilvántár garmond sora 30 kr. — Nagyobb és többeszeri hirdetések jutányosan csökkentetnek. — Bel- és külföldi hírlapok számára hirdetményeket elfogad Háy Károly hirdetőmunka-központja Irodája Budapest, Nagykarasz-utca. 8. szám.

A lap szellemi részére s a nyilvántár vonatkos minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Külföldi pénzek, reklamációk, és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

Kézműiparunk versenyképessége.

Haladunk-e vagy hanyatlunk? Gyarapodik-e a magyar iparos osztály vagyonban, műveltségben, erkölcsi erőben, tekintélyben, — egy szóval a gazdasági és társadalmi súly tekintetében?

Ne szépitünk a dolgot: — egyesek gyarapodnak talán, de az iparos osztály összességében hanyatlásnak indult mind vagyoni, mind társadalmi erő tekintetében.

Az egyesek erőmegfejtése nem képes a hanyatlásnak útját állani. A viszonyok hatalma emberfeletti erővel von bennünket lefelé a végzetes lejtőn. . . A szakképzettség a mesterek nagy részénél messze elmaradt a kortól. A munkások képzése sem képes egyenlőpést tartani a gyorsan haladó külfölddel. — A borzadalmas verseny, melyet a világ minden részéből beözönlő gyártmányok támasztanak, oly alacsonyra nyomják az árakat, melyek mellett már alig lehet megállni. A jobb időkből gyűjtött készletek fogynak: új befektetésekre, új szerzőmunkákra, eszközökre, nyersanyagokra, gépekre nem jut, és így fokról-fokra elvesztjük vevőinket, s ezekkel együtt keresetképességünket.

Hol fog ez végződni? Lehet-e általában e sajnálatos hanyatlásnak végét szakítani. Lehet-e magunkat ismét versenyképesnek tennünk; lehet-e iparunkat a haladó külföld színvonalára emelnünk?

Igenis lehet. . . Legbensőbb meggyőződésünk, hogy lehet, csak bízunk kell magunkban és — akarunk kell.

A ki a világban széttekintett, s a magyar nemzetet képező fajok természeti és szellemi erőit és képességeit más nemzetekével összehasonlította; bevallani kénytelen, hogy képesség tekintetében talán egyetlen egy faj sem mul bennünket felül. Alig van a kelet földön ország, a hol tökéletesebben fejlődött agyvelők, idegek és izmok teremnek, mint hazánkban.

Tudjuk, hogy ezernyi akadály vetődött iparunk fejlődésének útjába. De ez nem riaszthat bennünket vissza. Minden akadály csak arra való, hogy azt az ember észszel és kitartással leküzdje, és e küzdelem csak annál erősebbé, hatalmasabbá teszi a küzdőt. . . A viszonyok súlya lenyomott és talán nyomorba süllyesztett bennünket. Ez sem riaszthat vissza, mert a megpróbáltatás megtanított arra, hogy a fatalitikus mitbánomság útja az enyészet útja; megtanított, hogy önerőnkre vagyunk utalva, egymás iránti ragaszkodásra, egyetértő munkára.

Hát mik is azok az okok, melyek képtelenné teszik a magyar ipart, hogy a külfölddel versenyezzen?

Először is a szakképzettség tekintetében elmaradtunk, és pedig a mesterek nagy része épúgy, mint a munkások. — Közzelfogható, hogy ezen ok nem elháríthatatlan, vagy legalább is nem állandó és nem tartós akadály. Ha elmaradtunk, rajta leszünk, hogy a mulasztást lehetőleg rövid idő alatt helyre pótoljuk. — Erre való lesz az iparszervezet — és az ipariskolák rendszere. Az új társulati organizáció, a mint az az ipartörvény módosításával törvbe, sőt mondhatnók munkába van véve, teljesebb és rendszeresebb lesz bármely más nemzet iparszervezeténél: hatása is ehhez képest teljesebb és általánosabb lesz. Ha ez létrejön, néhány év alatt egész más szellem kell, hogy iparunk terén meghonosuljon, és mire egy új generáció felnő, a kellő intézkedések mellett iparos szakképzettség tekintetében egy színvonalon állhatunk, és kell állnunk bármely nemzet iparosával.

De továbbá elmaradtunk az iparüzem segédseivel a berendezés, a gyári üzem, az újabb eljárás módok alkalmazása tekintetében. Ez kétségtelenül nagy baj, de utóvégre ez sem valami oly akadály, melyet le nem lehetne küzdeni, ha komoly elszántsággal szembe nézünk vele. — Ha a külföldi iparosok gépekkal dolgoznak, melyek a termelést olcsóvá teszik, ilyen gépeket mi is szerezhettünk, — és szereznünk is fogunk; ha ők előnyösebb előállítási módot

tudnak, egyszerűen megtanuljuk tőlük és általánosan alkalmazásba vesszük azt mi is. Ha náluk, oly üzleti berendezés van, mely előnyösebbé teszi az üzletet (célszerűbb munkamegosztás — készíztési rendszer stb) azt mi is meghonosíthatjuk és meg is fogjuk honosítani.

De miből szerezzük be a jobb gépeket — eszközöket, szerzőmunkákat, miből rendezzük be az üzletet célszerűbben? . . Hiszen mindehhez pénz kell, és pedig aránylag sok pénz. Tízezerekre megy azon műhelyek száma, melyeket jóformán egészen újból kell berendezni és felszerelni. Ehhez eszközre, milliókra menő tőkék szükségesek. . . Nem tagadjuk, hogy kellenek befektetések — kellenek — százezrek milliók. . . Az ipar ez irányban újalakulásának kérdése tulajdonképpen nem más, mint pénzügyi kérdés. Ha az ipart olcsó tőkével oltudjuk látni, ez a kérdés meg van oldva!

Nos, ha így áll a dolog, akkor meg fogjuk azt oldani, sokkal könnyebben, mint azt talán sokan képzelik. — Honnan vegyünk olcsó tőkéket az ipar számára? — Erre az első felelet az, hogy mindenképp előt össze kell gyűjteni azon iparostőkéket, melyek ma ezerfelé elhelyezve minden másra inkább fordítottak, mint arra, hogy az iparosoknak olcsó hitel nyujtassék belőlük. Ott van mindenképp az ipartársulatok vagyona, mely egyes társulatokra nézve talán jelentéktelen összeg — képvisel, de együttréve mégis néhány százezer srtá rög. Ezen vagyon nagy része nem szolgál az iparos érdekeknek, hanem oly helyeken van letéve, a honnan az nem fordul termékenyítőleg az ipar felé. . . De továbbá ezen vagyonnál aránylag jóval nagyobb még a különféle segélypénztárak vagyona, melynek rendeltetése, hogy betegség vagy elhalálozás esetében segélyt nyerjenek részint az önálló iparosok, részint a munkások és hozzátartozók.

— Ezen vagyon nagy részben aránylag alacsony kamatozással oly pénzügyintézetknél hever, melyek nem a kisebb kézműiparos, hanem sokkal inkább más osztályok hitelgényeinek fedezésére szolgálnak. . . . Mindezek aránylag olcsó tőkék, s ha az iparos osztály befektetésekre vagy célszerű üzleti berendezésre ezekből meríthetne, ez szép lendületet adhatna a műhelyek egész tömegének.

De más összegek is aránylag nagyon olcsón megnyerhetők az ipar számára, ha erre nézve kellő szervezetről gondoskodunk. . . Az iparos által ma fizetett kamatláb könnyen felénnyire szállítható, ha önmagunkban bízva, egyetértő buzgalommal létrehozunk a szükséges szervezeteket vagy alkotásokat. . .

Azonban ez még nem elég; — bármily olcsó kölcsöntpénzre tehetnénk is szert, van még ennél sokkal olcsóbb tőke is, s ez a saját tőke. Az iparos osztálynak rendszeres tervszerűséggel hozzá kell látni saját tőke gyűjtéséhez. — A betegsegélyzési és más segélyegyletek — a takaréki és hitelszövetkezetek — és a közkereseti szövetkezeteknek egész sora erre vezet. — Csak meg kell a segélyegyleti és szövetkezeti ügyet általánosan az iparosság minden rétegében indítani, aztán magától megy és lépésről-lépésre nő, mint a lavina. A legtöbb esetben nem is az szükséges, hogy az iparos magától valamit elvonjon, s azt félretegye, hanem csak az, hogy akarata és elhatározása legyen a haladás és a helyes gazdálkodás áramlatába belelépni. . .

A pénzügyi és tőkehiány tehát szintén nem oly akadály, melyen versenyképességünk kifejtése hajótörést szenvedhetne; mert ezen a bajon az iparos osztály százezerekre menő tömege férfinas akarattal könnyen segíthet. . . Csak az első lépés nehéz!

M. S.

Szűgy, 1880. június 2.

Általános a panasz a magas és sokféle csimű terhek ellen; én ennek részletezésébe ezúttal nem bocsátkozván, csak azt jegyzem meg, hogy az adófizetés

polgári s alkotmányos kötelesség, s csak akkor kiváltságosnak és terhesnek mondható, midőn aránytalanul van kivetve. Látnuk ezt Magyarországon, látnuk, hogy midőn sok adózó az adónak súlya alatt görnyedez, sok honpolgár ezen görnyedezésből tőkét csinál.

Ennek előrebocsátásával könnyen lehet megítélni azon benyomást, mely a május 31-én összehívott járási földadó bizottság tagjainak kerületi kataszteri igazgatóságok a kataszteri tisztajövedelem kiszámításával előidéztetett, mert az addigi föld, rét és szőlő tisztajövedelem majdnán megkétszerezve, de általában felül van felemelve. Ennek taglalásába a bizottság ezúttal nem bocsátkozott, mert felsőbb helyen csak egyszerű tervnek tekintetvén, taglalására a bizottság nem jogosított fel. Hála az istennek, hogy még csak terv, de egyszerűsödött közönet gróf Szapáry miniszter ur ő excellenciájának, ki azt saját belátása szerint egy országos enquete megbíráására bizni méltóztatott, és ennek véleményét elfogadta. Mivel pedig sokan lehetnek, kiknek ezen május 29-én letárgyalott országos enquete határozatairól kellő tájékozottság vagy éppen tudomása nincsen, azoknak kedvéért talán nem lesz felesleges, ha a „Közvélemény“ május 31-ki számában ide vonatkozó cikkét szíves szóra közlöm, azon édes reménnyel bízva magamat, hogy valamint több, a közterhek súlyát fokozó törvények már megszűntek, ugy ezen tisztajövedelmi kiszámítások tervezete is a mostani pénzügyminiszter ur ő excellenciájának magas alatt szinte amazok sorában fog osztózni.

Sándor Károly.

Földadózabályozási enquete. A pénzügyminiszter által a múlt év őszén a földadózabályozás tárgyában összehívott szakértekezlet folyó hó 29-én tartotta meg a pénzügyminiszter elnöksége alatt zártulást; a midőn a feltett kérdésekre a szakértekezlet 12 es albizottságának megállapodásai s az azok alapján szerkesztett két-törvényjavaslat képvén a tanácskozmány tárgyat, a 4 ik kérdésre nézve a szakértekezlet egyhangúlag azon meggyőződésének adott kifejezést: hogy a kataszteri közegok és választott becalók által a legközelebb megtartott értekezletek alkalmával arányosított tisztajövedelmi fokozatok magasak és a valóságban nem felelnek meg, ellenben a kérdés azon részére nézve, a mely a fokozatoknak a törvény által felállított járási, kerületi és országos földadóbizottságok által az osztályba sorozás megindítása előtt való letárgyalását tartalmazza, tulajdonképpen megállapodás annyiban nem jött létre, a mennyiben a szakértekezletre meghívottak egy része a 12-es albizottság azon nézetéhez, hogy a tisztajövedelmi fokozatok az osztályba sorozás megindítása előtt a földadóbizottságok által tárgyalassanak, ragaszkodott, másik rész azonban a pénzügyminiszter előterjesztésére, a kataszteri közegok és választott becalók által értekezletileg arányba hozott munkálatok és a már összehívott járási adóbizottságok megállapodásai alapján a részletes osztályba sorozást annyival inkább már most kívánja folyamatba tétetni, mivel úgy véli, hogy a fokozatok előzetes letárgyalása által a munkálatok helyessége tekintetében elérhető eredmény, az arra fordítandó sok idő, munka és nagy költséggel nem fog arányban állani; és mert a törvény végrehajtására hivatott közegoknek éppen az osztályba sorozás tartama alatt lesz leginkább idejük és alkalmuk arra, hogy mindazon tényezőkkel, a melyek a tisztajövedelmi fokozatoknak helyesen való felállítása s megbíráására befolyással bírnak, még részletesebben megismerkedjenek; de arra nézve ismét egyhangú megállapodás jött létre, hogy a kéllő alapossággal és nem elháríthatóan végrehajtandó osztálybasorozáshoz a törvény értelmében közreműködésre hivatott községi földadóbizottságok és érdekelte birtokosok oly módon hívassanak meg, hogy annál jelen is lehessenek. A feltett kérdések és azokra adott feleletek alapján kidolgozott két törvényjavaslat Bittó Béni értekezleti tag által tett egy módosítással egyhangúlag elfogadtatott.

Szirák, 1880. május 10.

„A jogászok figyelmébe“.

Tekintetes szerkesztő úr! Becses lapjának 18-ik számában a fenti czim alatt egy jogi kérdés jelent meg. Alig vártam a következő számot, hogy olvasashassam: miként oszlik meg a jogászai vélemény ezen kérdés bírói megoldását illetőleg?

Várakozásom csatlódás lón, mert arra jogi vélemény nem érkezett, mely azt látnék igazolni: hogy

jogtudósaink nem igen érdeklődnek oly jogi kérdések
 által, melyek abnormis igazságszolgáltatásunk korsza-
 kában, praecedens alkotásra hivatják. S hogy ezen
 kérdés napi eseménynek, a törvény, vagy egyöntetű
 jogi vélemény alapján nyugvó gyakorlat által meg-
 oldottnak nem tekinthető, az igen természetes. És
 mert ezen kérdés nem csak az árva, hanem a vevő
 fél érdekeit, a gyámhatósági és bírói intézményt is igen
 kényes oldalról érinti, legyen szabad kérnem a t. szer-
 kesztő urat: méltóztatnék ezen jogi kérdésre vonat-
 kozó szerény nézetemnek becses lapjába helyet adni,
 s meg engedni: hogy ide vonatkozó nézeteimnek kife-
 jezést adhassak, miként tartom én ezen esetet az igaz-
 ság, a gyám- és bírói állásnak, s a felek érdekeinek
 megfelelőleg megoldhatóak.

Eszen eszt szabályozására vonatkozó praecedens, vagy irányelvet, törvénykönyveinkben a gyakorlati szokásainkban hiába keresünk, s ilyet még a vasos contrák polgári törvénykönyv sem tartalmaz. Megérdemli tehát a szellőztetést, mert ily és hasonló esetek csak nagy ritkán merülnek fel igazságügyelgatásunk körén, és mert még is merülnek fel, illő lesz, ha a codificáló bizottság, — ily esetek szabályozására, s az által a felek és bírók helyzetének megkönnyítésére is, — kiterjesztendő szives figyelmét.

Mert, mire lehet, és mire kell támaszkodni már csak a jelen esetnél is a gyámságoságnak az árvák érdekeit, és a bírónak, a kérdés helyes megoldhatását illetőleg? valóban nehéz lenne eltalálni, ha a kérdés természete, s egy lővénycsúkkún nem adná meg a helyes irányt, mit én a következőkben találok:

A kérdés természetében fekvő helyes irány az, mely már részben a telekkönyvi rendszerben, s kiváltképen az 1855. évi december 15-én kelt telekkönyvi rendelet 21. §-ban rejlik, mely szerint miután a telekkönyvi hatóság nincs hivatva arra, hogy a volt helyminőségi bizottság munkálata alapján a telekkönyv A. birtokállási lapon számmal kitüntetett térfogatot vizsgálja és kiigazítsa alá vagy a telekkönyvi hatóság intézkedésének tárgyát tehát sohasem a térfogat, hanem a számmal kitüntetett birtokmennyiség képezheti; s ezzerint — a mint az a jelen esetben is történi, — sem zálogjogot, sem tulajdonjogot nem engedhet, nem adhat többre, mint mennyi az A. lapon számszerűleg ki van tüntetve; melynek logical és jogszerű következménye sem lehet más mint az: hogy többet, mint mennyi számszerűleg kitüntetve, a végrehajtás és árverés alá vonva lón, a vevőnek még akkor sem adhat át, ha a térfogatban, a számmal meghatározott birtoktartalattal több lenne is felvéve, egybeolvasztva, és egy helyminőségi számmal megjelölve, ha csak felperes a kölcsönzést végrehajtási kérvényében világosan megjelölve, a bíróságnak figyelembe nem ajánlotta, s arra ily minőségben a zálogjogot és árverést meg nem nyarta. A jelen esetben pedig, miként a közlemény gyanítani enged, végrehajtató ezt nem tette, a háromnegyed árbrésznél többre végrehajtási zálogjogot nem szerzett, a mulasztás neki számitandó be, még

az esetben is: ha a birtokállási lapon számszerűleg kitüntetett mennyiségi látszat, a térmértékkel egy arányban nem állna is, mert ezért, a birtokállási lapon álló birtok mennyiségét ismeretlő szám, a tkv. 61. §-as utolsó bekezdésénél fogva, nem kezeshedik.

A telekkönyvrendszert tekintetbevétele sem enged meg mást, mit fennebb jeleztem, mert zálogjogot csak az ellen lehet szerezni ingatlansra, ki mint az ingatlan tulajdonosa a telekkönyvben feltüntetve van; de még az ellen is csak azon birtok testre, mely tulajdonánál az A. lapon, vagy a B. tulajdoni lapon számszerűleg kitüntetve van.

És mert mint a közlemény mondja: a rádi 105. sz. újkvben, sem az eladó Bokros Lajosnénak, sem a vevő Deák Matildának háromnegyed úrbérségnél többre a tulajdonjoga bekebelezése nem volt; és mert az egy és ugyanazon 2—22. sorszámok alatti térfogatban nem háromnegyed, hanem héténegyed úrbérség lón a helyszínelő bizottság által felvéve; és mert a háromnegyed úrbérséget fölsőző négynegyed úrbérség iránt a telekkönyvi klgazatását, a háromnegyed úrbérség elárverezése előtti senki sem kérte, a háromnegyedot fölsőző négynegyedre nézve jogszertű telekkönyvi tulajdonosként a gyámhatóság közbelépéseig senki sem jelentkezett, azon négynegyed mint telekkönyvi tulajdon tekinthető nem volt, arra sem a foglalási végrehajtást sem az árverést kiterjesztetni nem lehetett, amint hogy kisem terjesztetett akkor, midőn az árverést elrendelő végzés szószerint ezt mondja:

„a rádi 105. sz. tjkvbeli A. I. 2—22. sorszám alatti háromnegyed telek előválogatása elrendeltetik“ melynek más értelmét adni nem lehet a nem szabad mint azt, hogy a 2—22. sorz. al. fekvőségben lévő háromnegyed telek adatik el, mert ha az egész 2—22. sorz. alatti fekvőség lett volna előválogatandó, akkor a hirdetménynek így kellett volna hangzania:

„a 2—22. soroz. alatti háromnegyed úrbérségi címmel kimutatott összetelekfekvőség”; de az említett végzés ezt nem rendeli, tehát csak is háromnegyed telki térfogatú mennyiség adatott el a többletből.

De támogatja ezen nézetet az 1832—6. évi V. t. cz. 1. §-ának azon rendelkezése is, mely szerint a volt úrbérsegek már jogi természetüknél fogva egynegyzed, egynegyed, kétnegyed, háromnegyed és négynegyed részekre osztva, ezen részek számokkal megjelölve, s a számoknak pontosan megfelelő térfogat is meghatározva és kijelölve lőn; s minthogy az úrbérsegek térfogatát mai napig a fenti számok határozzák meg, miután — miként Nógrádmegyére — az úrbéri telkek 20. 22. 24. 26-tos holdakban jeleltettek és mérettek ki, s az 1853. évi nyílt parancs 3. §-a szerint a helyszínelő bizottságok is ily mennyiségekben vették azokat fel a telekkönyvekbe, és így cinostórául legalább a jobb vidékeken, egy úrbéri telekbe 24 1600 □ öles hold vétetett fel, elő áll a jelen esetben azon tisztá-
tény: hogy az elővezetett háromnegyed úrbérseg cím-
e alatt nem adhatótt el több a 2—22. sorszámok
alatti fekvőségekből, mint amennyi annak megfelel,

azaz 18 hold, mert arra csak nincs lehetőség: hogy azonnal megjelölt háromnegyed, s ténylegatiilag 18 holdból álló úrbérségre. 42 hold mennyiséget lehessen betudni, vagy annak világosan ki tett tirmája alatt eladni, s valakinek átadni.

Ezekből tisztán látható, hogy a telekkönyvi hatóság nem adhatott s nem adott többre zálogjogot mint háromnegyedet képező 18 boldra; s hogy a földalagos négynegyed a gyámhatóság közbelépéig tklvi tulajdonjoggal névleg senkire írva nem volt; s hogy a tklvi hatóság a térfogat revidálására, s azzal végrehajtható érdekeinek védelmére hivatva nem volt; s hogy végrehajtható a háromnegyedet meghaladó többletre zálogjogot nem szerzett, mint ilyen névnélküli birtokrész neki csak azért, mert a háromnegyednek megfelelő részszel egy helyszínelési szám alatt felvéve lón, át nem adható, mert arra jogcímet nem szerzett; s hogy ekként a gyámhatóság jogszerezéleg járt el a kiskorúk érdekében; s hogy nagy tévedés, sőt a telekkönyvi hatóság megelőző eljárásával is ellentétesnek álló dolog lenne, azon négynegyed földalagosnak átadása; s hogy azt elárverezettnek, s megelőzőleg lefoglaltának tekinteni abszolút nem lehet, hanem mint ilyen, a telekkönyvi kiigazítás mellett, egyenesen a kiskorúak részére különítendő el az eladott háromnegyed telektől s jegyzendő le azok javára, miután az kizárólag őket illeti elhalt anyjuk után a vételszerződés alapján.

Pilot Marlon.

Szécsény, 1890. május 30.

Ma tartatott meg Szécsényben a „szécsényi vidéki gazdasági egyesület” alakuló gyűlése.

Szokatlanul népes lett ma a város — mert a vidék gazdái érezve gazdaságaikban oly sűrűn feltűnő nehézségeket, a szükségben segíteni akarnak, felkarolták az egyesülési eszmét melyben a szellemi fejlődést ép úgy mint gazdaságaik gyakorlati leghasznosabb kezelésének egyik legfontosabb tényezőjét hiszik megtalálni.

Az eszme minden oldalról nagy lelkesedéssel találkozott a gyűlésben szép számmal megjelent gazdák egyedüli obaja a gazdasági egyesület megalakulása felé irányult.

Délelőtti 10 órákor a városház tanácssterme zsúfolva volt, hasonlított egy méhköpűhez, melynek minden részében csendes dögást lehetett hallani, az volt az előleges csacsacserő kölcsönös kérdéscsék és felvilágosítások szaka.

Írvid időn egy hang kiemelkedett a varázslatos-
ként hatott, mély csend lett a teremben s mindenkinek
a szeme, szíve Dr. Pulszky Ágost képviselő felé irányult,
ki az egyesülés céljait főbb vonásokban részletezte.

Előadta Pulszky úr az egyesülés fontosságát és
szükségességét, felsorolta az egyesület teendőit, szokas-
rendkívüli pontossággal s kellő szakértelemmel ki-
fejtette.

Elmondotta termelésünk körül tapasztalt eljárásokat, megfejtette miként lehetséges jobb eszközök

TÁRCZA.

Tavaszi dal.

**Jertek, jertek ifjú lányok
Itt a tavasz újra,
Lengő piros pándlikákat
Egybe szelős fűjra,
Csapatostól a mezőre
Frisz virágot szedni,
Vasárnapon koszorútlan
Ne maradjon senki.**

Megifult a vén természet!
S sáld palástja rajta
Hűségéből szűz meg ezer
Frisz virágot hajtja;
Magát azszal ékesíté,
Mint egy ifjú lányka,
Ki kedvesét — csepkedve
Hónapokig várta.

**Eljött végre szomordán
A várva-várt kedvex.
„Törekvésem mind hasztalan,
Ha a sors nem kedvex,”
Igy beszéle; „de szívemet
Visszahoztam épen,
Érzelmekkel tul gazdagon
S most jutalmát kérem.”**

Nem jár-e egy a te mátkád,
Mint én ifjú járó?
Hisz tavasz, most csábítón
Kacintgat az nyárra;
De ha eljő — a tán szegényen —
Hisszéd értil,
S miért oped — virágidből
Egyet sem adsz neki.

Капсулы I.

Köt Granka.

Bezzely Sárffy Aladár-tól.
Ajánlva egy szépszemű kisaaszronynak.
(7. folytatás és vége.)

Ugy lett minden, vettem az illetéki órákat és valóban csiszolódtam általuk. Attól kaptam oktatást, kit vég nélkül szerettem s így emlékezetem élénken működött.

Pár hét múlt el ezután a lovag ur rendesen megtette naponként látogatását, egy alkalommal meg plane kiválólag felcizfrázva jelent meg. Óriási nagyságu zengő kráccsal peczelt fel állat a velünk ebédelt. Aranka éles szemei észrevették ünnepélyes arczán a szokatlan kifejezést és gyanítá okát. Épen ezért akarta megtérőlni a fiatal geniet.

— Tanult ön latinul lovag ur? kérdé hamiskán töle.

— Igen bájos nagysám, meglehetősen értem e nyelvet! — felelt az ideális szépség számfülekot mutató alakban kívén fel asztalkendőjét.

— Ugy hát mondja meg nekem, mit tesz latinul bukka nadrág, vagy amit a tanár ur oly rendkívülleg szeret, mit tesz tokány? (brrr! ez elől elfutnék a világ végére is) kérde Aranka hamiskás mosolygal.

Az ipének azonban nem maradt ideje erre felelni, mert valamennyien habotára fakadtunk az elmés kérdésen. Szegény anyyira megijedt e szavaktól, hogy a levest villával kezdé enni.

Vigan mult el az ebéd s midőn a kis fiuk és családok kimentek a szobából, ünnepélyes és jelentős poszturába tette magát a lovag ur. Ekkor asztán a maga ékes és felcsífrázott szavaival formaliter megkérte Aranka kezét, ki őt nagyon szereti.

A háziasszony állt most az úgy ólére.

— Valóban édes leányom Keissler ur jó férj lesz számodra; fiatal, szelleműs, okos és ami fő tizen forint hozományt biztosít számodra; ez pedig sok pénz egy árva leánynak. Remélem neki nyújtod kezéd?

— Én nem szeretem ezen urat is így neje-
nem lehetek; már ha mégis a tanár ur kérte volna
meg kezemet, ahoz hozzá mennék és hozzá is megyek,
mert ő olyan drága gyémánt, mivel a lovag urnak
minden vagyona nem ér fel. Kérje meg tanár ur keze-
met azonnal! mondá ragyogó arcczal Aranka, mire
én az asztalba fogództam meg, hogy el ne essek.

— Ugy van, — kiáltá lelkesülten az öreg uram öcsémé lesz a leány, legyen melő férje Arankának, hisz úgy is érte zárták a pinczébe. Uram öcsém is önálló ember már, mert épen ma kaplam megkinevezését P.-ből, hova azonnal indulnia kell. Hogy pedig a gyémánt mellő foglalat is legyen, édes leányom menyegzőtök napján tízezer forint hozományt kapsz tőlem. Tessék kedves öcsém, most már a tied! s ezzel Arankát hozzám vezette.

Mi pedig mindketten prambótyám kezét csókoljuk.

— Ön pedig tisztelt „ritter von Habeniksz nr“
keressen meg leányt magának, aki hozzá méltó lesz
Alássaolgája! mondá a németnek és szobájába távozottunk,
hogy átvegyem kinevezésemet.

— Édes Arthurom vigyázz magadra és ne járj a hidegen, mert megtalálász halni, mondá kérésleg Aranka midőn búcsúzólag megcsókolt.

— Akkor mondottad volna ezt leányom, mikor a kertben sétálgattatok abban a csikorgó időben; hanem persze akkor jól esett a séta! Viszont a nevetve őszelid szemrehányással uram bátyám.

Még az nap kocsi-ra ültem s a vaspályához haj-
taték sietve állomáshelyemre.

kel okosabb földmívelés által magasabb termés eredményt elérni.

Felvilágosította a hallgatóságot, hogy balesetekben mily hasznos szolgálatokat tehet a gazdasági egyesület egyes személyek, községek vagy vidék irányában, hivatása köréhez tartozván a gazd. érdekek megvédése minden irányban.

Nagy fontosságúnak nyilvánítja hazánkban már eddig is elterjedt lótenyésztést, kitűzött irányban okoskodni a tenyésztést a azt hiszi, hogy minden gazdának legnemesebb feladatai közé tartozik, ezt kedvel s ha szükséges eleinte áldozattal is elősegíteni.

Szükségének tartja a juhtenyésztést időviszonyainknak s a kor igényeinek megfelelőleg terjesztetni s kikutatni a legcélszerűbbet, leghasznosabbat úgy a gyalpi minőség és mennyiség mint hústermelés tekintetéből.

Kiterjeszti figyelmét a szarvasmarha tenyésztésre, elmondja mennyire körülbelülenné vált a tekintetben is a jó tenyészanyag beszerzése, melyről a kormány apállatok beszerzése és kiosztása által is kellőleg gondoskodott, — szóval: az állattenyésztést mint a gazdaság egyik leghatályosabb emeltyűjét a tökély színvonalára vinni égető szükségnek tartja.

Megismerteti a kulturmérnöki intézmény szervezetét, ennek hasznos és olcsó alkalmazását úgy egyesek mint községek és vidékek irányában.

Hozzájárhatóbbá válik egyesülés által a gazdaság az államilag kiosztandó magvakhoz, melyek oly nagy fontosságúnak sokaknak, közvetve pedig a közgazdasátnak s a hazának javára szolgálnak.

Panaszos esetekben politikai pártárványt nélkül a vidéki gazdasági egyesületek a budapesti orsz. gazd. egyesülettel tömörítve — érvényesítik kívánalmait.

Műszaki gazd. kérdésekben az egyesület adja első sorban a megoldást, valamint a bevezetést egyes gépek mikénti alkalmazása s hasznos működtetése tárgyában ép úgy, mint a gazd. terén naponta tapasztalható kedvezőtlen kézi munkás viszonyok javítása, hasznosabb alkalmazása — a mi csak társulás által elérhető.

Vidéki időjárás viszonyainkról alig valamit vagy éppen semmit sem tudunk, vajjon ki emelhetné fel kezét arra, hogy eddig meteorológiai észleleteket tett és ezekről alapos jegyzetekkel bír? pedig az időjárás az, melyről biztosat tudni sokszor életkérdés a gazdára.

Sajnos állapot de igaz, hogy vidéki érdekeink sokszor mellőzöttek, egyesülés által a vidék oly érdekei nyerne érvényesítést, melyek eddig szétszórva megsemmisültek.

Balás Antal beismeri a gyűlekezés szükségét, Pulasky nézetét osztja mindenben s ohajtja a szécsényi vidéki gazdasági egyesület megalakulását.

Az indítvány elfogadtatván, ideigl. elnöknek dr. Pulasky Ágoston egyhangúlag megválasztott, a jegyzői tisztséget Ruzinko Antal vezette.

Az alakuló gyűlésben egy aláírási ív kibocsátatván, rövid néhány percznyi idő alatt 12 50 frtos alapító, 15 5 frtos évdíjas rendes és 5 2 frtos évdíjas foglalkozó tag aláírta, az aláírási ívek szétküldöttek.

Történetem most már a végéhez közelit, csak még néhány felvilágosítással tartozom olvasóimnak.

Az Aranka által átadott csomag levél nem volt más, mint Misi fiam feleségének levelei, melyeket neki irt részint még leány korában, részint pedig mint jegyes. Ezekben leírja egész körülményesen életét, de különösen az én szerelmemet iránta, mit ő — gondolva a két év előtti tánczosra — nem viszonzhatott. Leírta mindazt, amit csak elmondhat rólam ember. Innen tudott meg tehát Aranka mindent s ezért teljesíthette még gondolataimat is, ezért hivatkozott oly sokszor arra a nevelőre.

Tudta Misi fiam azt jól, hogy én soha sem vettem le magamat s midőn egy alkalommal Füreden voltunk a fényképezés műtermében, ő engem addig tartott ott beszéddel, hogy lopva levettek, én pedig mit sem tudtam róla. Így jutott Aranka kezébe az a végzetes arezkép, de ő a helyett, hogy elhárította volna, megszerette azt, s midőn én találkoztam vele, már élt a szerelem csirája nemes szívében, míg nem a véletlen — most az egyszer előnyömrő — egymásévá tett. Így írta ezt meg Arankám pár nappal elutazásom után. Tudatta azt is, hogy miért tanult tölem latinul; először azért, mert így sokszor találkozhatott velem, másodsor pedig azért, mert édes anyja rendkívülileg figyelt rá és nem mert magyarul levelet írni. Az öreg ur minden lépésünket a legnagyobb figyelemmel kísérte és — mint ő maga mondja — örült annak, hogy szerettük egymást a legtisztább és legártatlanabb hűvel.

Ennyi az, a mivel még tartoztam türelmes olvasóimnak.

Deczember elején jöttem el tőlük s egész újévig a boldog mátkaság idejét éltem, majd mindennap levelezve

azon gazdáinknak, kik az alakuló gyűlésben részt nem vettek.

Következett a hivatalok betöltése. Elnök Balás Antal, alelnök Krivácsy Antal, Beke Albert, ügyvéd Pintér Sándor, titkár pénztárnok Ruzinko Antal.

Délután 1 órakor betöltve a lélek vágyait, a testi erőgyűjtést sem feledve, összegyűltünk a Casinóban, hol egy 50 terítékű közöbéd várt reánk 1 frtért. Az ebéd igen jó volt, de ennél is jobb a kitűnő tokaji aszú és a szécsényi termés asztali fehér bor, melyet Pulasky ur az egybegyűlteket megvendégelt.

Ebéd fölött első toasztot Varga János szécsényi földész polgártársunk mondott talpraesott szófűzetekben, erről curiosumként fölemlítem, hogy az egyesületbe 50 frtos alapító tagnak íratkozott. A toasztok láncolatát Zadubán Ádám ur indította meg szokott kedélyességgel Pulasky urra, Pulasky Balás Antalra és többen kitűnő elmefuttatásaikkal mulattatták a jelenlevőket, a mi igen sokáig fűződött volna, ha a távolabb lakók távozni nem kénytelenültek.

Az aláírási ívek beérkezése után a tagok névsorát a „Nógrádi Lapok“-ban közölni fogom, melyet a gyűlés vidéki közlönyének elfogadott.

Ruzinko Antal,
egyleti titkár.

Divény, 1880. május 24.

Emeljünk kalapot azon lelki atyák és tanítók előtt; kik szellemi erejükkel oda hatnak, hogy az atyákat az ébresztés, a kisdedeket pedig oktatás által adják át hasznos polgárává a hazának.

Egy ily lefolyt ünnepélyről szerény kis városunknak tudatom a tisztelt közönséget, midőn május 18-án a nem egészen kedvező idő mellett is, kellemes napnak lehettünk szemtanúi, midőn helybeli plebános Kraák Mátyás ur vezetés alatt Tisztási Antal segédtanító ur az iskolás gyermekek körül buzgó fáradozmainak az elismerés méltó jutalmát nyerte.

Mindkét nembeli iskolásgyermekek, miután 8 órakor a vizsgaleletre összegyűltek, s az ezen ünnepélyre meghívott vendégek előtt — kik közt Divény-orosi lelkész s kerületi b. alesperes fődó Spisák András ur, mint a nevelésügy egyik bizó apostola is részt vett — déli 12 óráig tartó vizsgájukat meglepő jó eredménnyel letették.

Vizsga bevégeztével az iskolás gyermekek szüleiket, mi pedig ezen várakozásunkat meghaladó siker feletti vizsga után telt örömmel majális címe alatt a helybeli plebános urhoz az ebéd elfogyasztására mentünk. Abol a gazda nyílt s őszinte, ott a vendégek szóró otthonos társalkodással felszerelt s adja vissza a vendégszerető házigazdának a viszonzatviszességet. És ez más képen nem is lehetett, mert a mi szives házi gazdánk hasonviszességet segédje idő Oszivius Pál ur is egész odaadással szintén odahatott, hogy a bájos nők s komolyabb férfiak ezen ünnepélyt kellemesen ülhesék.

Bevégezvén a valójában zamatos magyar ebédet, valami kellemes hangok lepték meg füleinket, kirohantunk s a nap apró hőseit egy gyűrűbe összeforrtva találtuk.

Itt asztal szívrünk fogódott el, midőn hallottuk, hogy ezen anyai nyelvűkön egészen szláv eredetű kis polgárok s polgárnők mily összhangzólag, mily kerekdeden s szívők mélyéből eredt hűvel daloltak el könny nélkül vagy 30 darab alkalmi eredeti magyar nótát

jegyesemmel, kinek sorait a forró és epedő szerelem lengte át. Újévkor lementem hozzájuk ismét s teljesült legbőbb ohajtásom, mert Aranka nőmmé lett.

Anyósom is kibékült nagy nehezen a sorssal, de „lovagját“ nem feledé el még most sem.

Nőmet állomásomra vittom, úgy szintén a kis fiukat is, minek változtattuk volna nevelőjüket, hisz én most is az vagyok aki voltam — nevelő, csak hogy tanítványaim igen megszapordtak.

Most már édes uraim tökéletesen fel vagyok térve a női szemek szuró sugarai előtt. Megtanultam az én kis feleségemtől azt, hogy a szép szemek a mellett hogy nem sértenek még lelket is üntenek az emberbe; egy szóval merek most már a nők szemébe nézni, mert mindenütt az én kicsikém gyémántjainak csiszolatlan példányait látom.

Egy dolog volt csak, a mire nem tudott rávenni feleségem, arra t. i., hogy táncoljak. Nagyon szép tudomány uraim a tánc és élvezetes, különösen azzal, kit szeretünk, hanem ezt jó megtanulni kiskorában az embernek, mert később szégyenelni fogják a tanulást, bármint ohajtának is tudni. (Ajánlom ezt a fiatalok számára.) Így voltam én is; valami keveset tudok ugyan, de csak úgy ha nem látja senki, hanem hogy én kiálljak a nyilvánosságra és kineveltessem magamat, azt még Aranka szép szeméért sem teszem. Ezt az egy hibámat engedjék el uraim, hisz úgy is büntetve vagyok eléggé épen azzal, hogy nem tudok.

Élvezem most már a mézes hetek gyönyöreit, azonban nem tudom nem válnak-e ezek ecetes hetekké; mert a házasság olyan mint a tej, először édes, azután savanyú!

Ajánlom magamat!

hogy bizony a legmagyarabb Csongrád, Jász, vagy Kunaságba sem hallhattak volna különben.

Majd Tisztási Antal segédtanító urnak vezetésére a gyermekek egy negyed percz alatt sorakoztak a magyar vezénylet mellett oly ügyes testgyakorlatot mutattak be, hogy bár mely fegyver alatt szolgáló hadfnak is dicsőreterre vált volna. — Ezután táncra perdtültek a kis növendékek.

Ezzel bezárhatnám tudósításomat, ha azon szerencsés — bár bennünket lehangolólag érintett — tudattal nem bírnánk, hogy Tisztási Antal segédtanító ur bennünket elhagy s Zólyom megye egyik községébe rendes tanítónak választatik. Mi bár nehezen válnak meg tőle, mégis szívvel ohajjuk előmenetelét s szerencsét kívánunk pályájához.

P. M.

Hírek.

Hymen. Platby Irén kisasszonyt Platby Ferencz törvényszéki jegyző úr kedves leányát máj hó 30-án vezette oltárköz Hahn Sándor. Az esküvőt pompás ebéd fűszerezte. — Hoppner Jolán kisasszonyt múlt hó 23-án jegyezte el Kiss János uradalmi tiszt úr Szirákon.

Losoncson Vinter János állami főgymnasiumi tanár legközelebb eljegyezte az ipolyági kir. törvényszéki ügyész Zalay Ferencz Ifjú bájos leányát Margitot. Áldás a boldog párra!

A b.-gyarmati önk. társulató egyeslet jun. 13-ki táncmulatságára élénk közrűlödések vehetők észre. Azt hisztük, hogy ez lesz a legszebb és legnépesebb erdei táncmulatság. A diszgyakorlat reggel 8 órakor fog megtartatni. Mint halljuk a losonci és ipolyági (ez utóbbit ujonnan szervezte) társulató egyesletek is képviselőit fogják magukat.

A b.-gyarmati polgári iskola senevizsgáját dalestély címen tartotta meg; s ha a változatos műsor élénk darabjait figyelembe vesszük, úgy a növendékek senevizsgája a címnek megfelelt. A polgári iskola 5 osztályának növendékei Chikán Mihály tanár úr vezetés alatt oly senevizsgát adott, melynek sikerét minden ott jelenlévő tanügybarát csak elismeréssel és dicsőreterrel emelheti ki. A műsor 12 darabja közül alig volt egy kettő, mely a kíváncsoknak nem felelt volna meg. A betanítást és betanulást illetőleg első helyen kell kiemelnünk a leányosztály által előadott „Kavatinát“, (Normából), ezután a növendékek által énekelt „Népdalokat“; már a Kossuth búcsójában a piások és törték között a tanulók által nem volt kellőleg betartva az átmenet. Élénkséget kölcsönözött a közönségben a kis Zubovicsnak cimbalomjátéka, mely az előadás ügyességénél és azon jó magyaros szellemnél fogva, melyet a kis naturalista az egyes nótákba beleöntött, köztetszésben részesült s meg „ujratott“. Emelte továbbá a dalestélyt Szkladányi Károly kántortanító úr pompás harmonium játéka, melyet Cornél fia kísért. (Csak azt nem tudjuk, hogy mit keresett Saul a próféták között?) Nagyon sajnós, hogy nem oly szép szám közönség vett itt is részt, mint a milyet ilyen alkalom megkíván. De hát már ez így szokott lenni egy idő óta B.-Gyarmaton.

A b.-gyarmati róm. katolikus elemi iskola növendékei e hó 2-án tartották meg erdei táncmulatságukat a városi lövölde mellett. A kis diákok sánzlókkal és koszorúkkal díszített szép sorban már 8 órakor rándultak ki. A tanár urak gondoskodtak számukra jó és olcsó ebédre. A szülők és vendégek d. n. tömegesen mentek a régi majális helyre, mely bizony most is legalkalmasabb a tavaszi táncmulatságokra. A tánc 5 órakor kezdett meg és 10 óráig folyt. Megszakítva az egyes családok által adott pompás oszonnával. A mulatság gőcpontja Elheniczky Flór úr az iskola pénztárnokának asztala volt, a vendégszerető derék házigazda és háziasszony meghívására igen számosan vették körül. A polgárság nagy része Fillér Lajos úr vendége volt. Örömmel jegyezhetjük ide, hogy a hazafias özműködést gátló felekezeti különbségnek még csak nyoma sem volt tapasztalható; a három pap képviselte a különböző felekezeteket. Adja Isten, hogy a felekezeti egyetértés, a tolerancia XIX-ik század el egészebb vívmánya, hova tovább szebb kifejezést találjon polgárainkban.

Szirákon, 1880. június 20-án délután 4 órakor a kaszinó termében a Szirák vidéki kisdedőv egyesület javára tartandó hangverseny műsorozata: 1. Divertissement á la Hongroise Schubert 4 kézre gróf Degenfeld Lajosné urhölgy és Sipos Antal úr. 2. Egyveleg. Titilla hadnagy operettéből, Puka éneklő: Blaháné Luiza urhölgy. 3. Humoreszok Lauka Gusztáv előadja: Lauka Gusztáv úr. 4. Ábránd, Wagner Richard Tannhäuser című operájából Liszt F. előadja: Sipos Antal úr. 5. Magyar népdalok, éneklő: Blaháné Luiza urhölgy. Blaháné Luiza urhölgy, Lauka Gusztáv és Sipos Antal urak, a fűnévezett jótékony cél iránti tekintetből, ígérték meg szives közreműködésüket.

Fogadás. Kint a pinceszében vig pohár közt úr. Sulcs Lajos úr fogadott Frőlöh Vilmos és Kápostánsy János urakkal, hogy szűlőbátyjáról látható a n.-orosi

torony. Sulez ur 2 akó bort állított egy akó ellen. Máj. 29-én tartották meg a szűlést, Tomesko Nándor közbejöttével, ki e szűlést a muzeum monstre távosnét vitte ki. Azonban távosnét se kellett, mert bizony a ma gaasabb szűléshagyó a u. orosi torony szabadszemmel is látható volt. Mánnap aztán megittak a fogadás által nyert bort, az az csak a Káposztágy felakót, és épen ez volt a baj, mert ezóta a compániát félakós compániának nevezte el valaki. Mesey Ignác úrnak azonban meggyűlhetik a baja, mert az meg tizgarasos compániának keresztelte el ezen távosnét azért, mert a boriváshoz okvetlenül szükséges gulyás vagy pörkölt a tagok által fizetett tiziz garasokból kerül ki.

Betiltott ület. Weisz Lipót kíváncsi kurta korcs máros mindennemű engedély nélkül szállítási és bizományi ületet nyitott Vácra, miről a rendőség értesülve, az ületet hatóságilag betiltotta.

Jég. Szombatn május 30-án Szántó és Jobbágyi határán oly nagy mérvű jégcsés volt, hogy az utakat, mint télen, más nap lapátolni kellett, borzasztó pusztitást hagyván maga után, mi több, Szántó és Jobbágyi között a vasúti töléseket sok helyen átazagatta, a közlekedés is beállt, úgy hogy Hatvanban nem több mint 2-3 vonat várt bent az indóházánál.

A „váci közöny” 21-ik számának egyik cikke: „Legujabb nógrádi megyei gyönyörűség” cím alatt ugyancsak neki ront Nógrádmegyének amiért az Benicsky Gyula indítványa folytán közgyűlésileg feliratott intéz a közlekedési minisztériumban, hogy a váci fűtő botrányos következt javítása ki. E durva gorombaságokat egészen figyelmen kívül hagyjuk, mert ily gorombaságokra még csak reflectálni sem illő dolog. Mindenesetre jellemző e cikk íróját arról, hogy mily fogalmat vannak azon tiszteletéről, mely a tármegyek között kell hogy fennmaradjon? Benicsky úr indítványa egészen illetékes és időszert volt. Illetékes azért, mert Vác városának fűtőja általi út lévén, azt az államnak kell fenntartani. Ha tehát ezen utat az államnak kell fenntartani, úgy Nógrádmegy, mellőve Vác város igen tisztelt tanácsát, egészen helyesen felirt a nm. közlekedési minisztériumban, hogy ezen utazást vegye gondjái alá. Időszert pedig azért, mert Vác város ezen fűtőjának kijavítására évtizedek alatt eredményes intézkedéseket nem tett; mert megbotránkoztató az, hogy ezen fűtő, melyen a jámbor utazótól fogalmat meghaladó magas várat követelnek, még mindig lehető legrosszabb karban. Ily állatkínzó utat nem egy élénk kereskedéssel és forgalommal bíró városnak, de egy kis népeséggel községnek sem szabad megvárni. Ga tehát Nógrádmegy Vác város t. tanácsának indolentiáját jellemző ezen utkérdesben lendített valamit ezért csak köszönet és halál érdemel nem pedig butalis támadást egy társ lap részéről, melynek a közvéleményt semmi esetre sem szabad ily gorombán és tapintatlanul képviselni.

A népbank közgyűlése május hó 30-án A népbank megtartotta közgyűlését Madách Károly elnöklete alatt az olvasóink által eléggé ismert fusio ügyben. A verificáló bizottság Havas Gyula vezetése alatt 10 óráig tartólag jegyzetelte a megjelent részvényesek számát, s noha szép számban jelentek meg a tagok, mégis, mintán a szám, 548 részvényt képviselve, csak 163-at tüntetett fel, a közgyűlés határozatképesnek kimondható nem volt. Ez előkélik ki is mondatott. Reindényfy János igazgató úr, opportunitási elvekből kiindulva, e tárgyat több gyűlés megtartását az egyetérdekével össze egyezkedőnek nem találja, s bemutat egy aláírási ívet melyen 115 tag kijelenti, hogy a „Népbankot” továbbra is fenntartani, kívánja, s hogy bármely fusiónak határozottan ellent mond; A tagok ily számának határozott írásbeli nyilatkozatát — úgymond — figyelem nélkül hagyni nem lehet; mert az aláírt tagok száma a részvényesek egynegyed részét jóval felül haladja, már pedig az alapszabályok 86 §-a értelmében az egyet feloszlása felett csak az esetben lehet jogérvényesen határozni, ha a feloszlást a részvényesek háromnegyed része kívánja. Tiltakozik tehát új közgyűlés összehívása ellen, nemcsak a fentebbi indokból, de azért is, mert előre tudja, hogy a fusióból semmi se lesz, s az esetben a társulat csak hiába való költségekkel terhelte, s a társulat ismét oly bizonytalan helyzetbe sodortatik, mely kivételre káros bolygást gyakorol. Harnos Gábor ennek ellenében a közgyűlés összehívása mellett emel szót, s a 14 §-a hivatkozással, azt az alapszabályokból kifolyólag 15 nap múlva mulhatatlannal összehívandónak találja, a bemutatott aláírási ívet nem tartja olyannak, mely korlátozhatná az alapszabályokban kiszabott kötelezettségeket. Az aláírók eddig már meggyőződésre is térhetnek, s ha az aláírók a fusiót kívánatosnak nem tartják, mégis elégedetlenek lesznek a mostani állapottal, az által mert a kiadott nyilatkozat az alapító lezállításának eszméjét pendíti meg, világos jelöl annak, hogy a mostani állapotokat tarthatatlannak ismerik el, s az egyet érdekében a reformok behozatalát a népbank további működésére nézve előkészítatlannak tartják. Wladár Viktor (ki a „vásárnap” daczára megjelent a közgyűlésen) előbb hangulatozásokkal reflectál Roményfy beszédére, s hozzá nagyon jól illő ügyes dialéktikával indokolja, hogy a közgyűlés 15 napra mulhatatlannal összehívassék. Ennek Sándor Károly úr is kifejezést adott. Ezen élénk eszmecserének melyben a fennforgó kérdés minden oldalról teljesen megvilágítatott, a déli harang vetett véget. Ekkor Madách Károly constatlán a többség hangulatát, kimondta a határozatot, melyszerint a közgyűlés 15 napra újból összehívassék. Közgyűlés után a részvényesek még soká kapacitáltatták egymást a „Népkör” előtt, s polgárság nagy zöme Hanzsly László urat vette körül, ki váltig bizonyította, hogy az egyet már többé nem felel meg az önszegélyzés eszméjének s hogy ez noha magasabb percentiel működik, s a részvényesek még sem kapják meg a megfelelő osztalékot, s végül, hogy 8 pénzültetést sok B. Gyarmaton stb. Sulez Lajos egyik polgártársunk azonban azt mondta erre, hogy noha az ő részvényei (már t. l. a késedelmi kamatokkal 116 friba kerültek, még sem hagyha elbukni a népbankot,

mert az a polgároké, ha drága is. Mindenesetre a népbank iránti sympathiák és a számító világ érvei a legközelebbi közgyűlésen erős harcot fognak vívni egymással.

A szűlést nyaralóját f. hó 3-án szentelte fel a b. gyarmati casinó egyet. Kis Antal egyetli igazgató úr kibocsátván az aláírási ívet, alig két három nap alatt megtelt az azon tagok sorával, kik az egyet szellemi és anyagi felvirágosztatását szívtükön viselik. A bankett pompás vacsora, melyet Mesey Ignác szolgált fel, és „Perko” szép zenéje mellett 10 óráig tartott.

Bonnyák törtérel. E hó 4-én Ebcezen itlas állapotban Géczi János megtámadta az apját, és kaszával vagta le balfelét. A véredényeket Dr. Bogdán M. orvos ur hozta rendbe f. hó 5-én.

Szűléseink a mostoha pártfogás daczára e hó folytán is eléggé sikerült előadások mulattatták a gyerkőzségeket. Mint halljuk a derék igazgató Poterdigét is szerződteini fogja. Tegnap Hubayné asszony jutalomjátékául adták „A völgy liliumát”, Barriere kitudó szimfóniát. E héten a repertoírba több jó darabot vettek fel. Felhívjuk ezekre közönségünk pártfogóbb figyelmét.

Petrovics János ipolyág város legregőbb korcskodója Sárpy János kir. postamester s megyebizottsági tag nagybátyja, május 29-én élt 80 ik évében elhalt. Béke poraira!

Ipolyágban a legközelebb lefolyt hétben két társulat, névszerint az ipolyágvidéki ipar és az önkéntes tűzoltó egyet tartották a megyeház termében éves közgyűlést. Amannak ez által nevezetesebb mozzanata nem igen volt, az utóbbi azonban egészen új szervezéssel lépett üdvös tevékenységének újabb folyamába, a monyiro ezental (megyehatósági engedélyvel) minden ház és pinczetulajdonos az egyet rendező fűtő tagja leendőre: annak fennállása biztosítottnak mondható. Ezenkívül az egyet eddigi elnöki és parancsnoki külsővált két tisztsége egy személyben egysített, s erre az eddigi főparancsnok Leotyánszky Sándor közlekedéssel, alparancsnokká pedig Herczegh Vincze, pénztárnokká Berko István, jegyzővé Heringer egyhangulag megválasztottak. — Ságby Benő lekészött elnöknek és az öszes volt egyetli tiszteletőségnek jegyzőkönyvileg közönsé szavaztatott, ezenkívül a volt elnök az egyet tiszteletbeli elnöki címmel felruházta.

Rövid hírek. A b. gyarm. polg. iskola növendékei máj. hó 30-án a tanárok vezetése alatt kirándultak a csabrági erdőbe; s onnan másnap tértek haza. — Tóth János keszthőzi születésű 25 éves legény a régi malom mellett az ipolyba fűt. — A b. gyarmati önk. tűzoltó egyet nem f. hó 13-án hanem 15-én fogja tartani rendkívüli közgyűlését a Doman ügyben.

Nyilttör.*)

Végirat Sötér Kálmán ur viszonzására.

Uram! az ön viszonzása bámulatra ejtett. Soha sem hittem volna, hogy az ön tiszta életet mellett, ennyi alvállalásig lehessen rá fogni. Igazi mestermű, a mindt csak egy Sötér és az ördög tudnak előállítani. Csapn az önévélemlere szorítkozom s a lehetőség tárgyilagossá leszek.

A Komáromy testvérek nézve tévedésbe hozattak; mert nekik ifjú korukban önék egyik hivatalbeli elődével volt viszonyuk. Ugy hallom, hogy K. B. ur neheztel nekik fölemlegetése miatt. Sajnálom, hogy a visszaemlékezés keserűség okos neki: de szolgáljon megnyugtatóra, hogy sok tisztes ember lett már az uszorsáok áldozata. Most egy ismeri őt a megye, mint aki takaréksága és szorgalma áltl nem csak független állást, de közbecsület is vívott ki magának. A N. testvéreket is tévesen hoztam fel. Valószínű, hogy az adatszolgáltatáson föltétlenül indult ki, hogy ön birtokutóda a mindnyájunk által becsült és szeretett N. A. urnak, és senki sem hiszi el, hogy vérsz seb nélkül maradjon, aki önnel pénz dolgában érintkezett. Megengedem azt is, hogy ön csak Már Urbán tanította meg írni, bárha az írástaniat teljes hitelt érdemlő érzéssel hallottam. De hát mindezen tévedések levonása mellett is hosszú bűnbajstrom marad föl. Birk a Trajter család egyik tagjától levelet, melyben elpanaszolja, hogy a Herczföld-csög átruházása óta, a törvényes hatos kamatokon kívül, nyolczezer forintot préselt ön ki ezen szerencsétlen családtól, és megadta nekik a kegyelemföldet. Nem merő ön tagadni, hogy a dejtári, pataki lakosokkal, most pedig még hozzá teszem, hogy a nagyorosi és kemenczelekkel is lelketlen uszort ázott. Hivatkozom Sági Mihály, Csabi Victor kemenczei és Csabai Bálint, Csabai Ignác, Fábán Gábor, Fábán Gergely, Lukács János, Fábán János dejtári lakosokra, akik számtalan másokkal együtt az ön áldozatai. Az a hajdu sem valami korhely fráter, hanem meggyenk egyik járásbírójánál alkalmazott jó magaviseletű hivatalosza. Ha őt rágalmozónak állítja, ám panaszolja be. A b. gyarmati gazdaság töképszerűségeen elkövetett örvágást csak nem fogja tagadni. Streisinger Lipót, midőn Inámba foglalt, ön a kemenczei magtárban elhelyezett azon buzára utalta, s a kulcsokat a végrehajtónak át is adta, melyet Lengyel Jakabnak 1200 frtért eladott és az árát is fölvetta. A most nevezett nezzét véren a dolognak, éjjel idején volt kénytelen a magtárt föltörölni és a megvett buzát biztonságba helyezni. Megolvastam a közjegyzői okmányt is, melynek alapján ön hitelezőit lefoglal és minden ingó s ingatlan vagyonát testvére Prámer Ágostonné szül. Sötér Filomérra ruházni törekedett. Ön ugyanis beállított 1880. március 14-én Ökrös Bálint budapesti közjegyzőhöz, s a következő nyilatkozatot vettette jegyzőkönyvre: „1879. szeptember 5-én — úgymond — kiállított ön egy hat hóra szóló váltót 10,500 frtról nevezett testvére Jávára; 1868. aprília 17-én a nevezett és Ferencz testvére adtak önnel fejenként hat-hat ezer forintot edes anyjuk eltartásáért, de miután Filomér most az anyját magához veszi, tehát neki hat ezer forinttal adós marad; átvett továbbá egy nagy szombati takarékpénztári könyvecskét 2300 frt, egy 500 forintos szűlésszámváltási kötvényt 455 frt, hat darab orosz sorjegyét 1680 frt értékben; és a közjegyzői okmány kiállításakor kapott volna a növértől készpénzben 1865 frt. Ily alapon adós ön saját testvérenek 22,500 frttal, s kötelezi magát a folyó évi március 23, tehát 9-ed napra tartozását Budapestben megfizetni, alévértén magát a szabadon választandó sommás bíróságnak. Ezen egyoldalú okmány Prámernek kötelezi az innai birtoknak 22500 frtban leendő megvételére a nállál, hogy ez a jegyzőkönyvet aláírta volna. A testvér si tetti őnt makacsságból lemarasztaltatni, a zálogjogot betábláztatni, a végrehajtási zálogjogot is bekebelezettni, hogy ha a megcsalt hitelezők csodót kérnek, a testvér csodón kívül eladathassa, megvehesse, s önnel hasonlóképp visszadadhassa minden birtokát, mintán a gazdasági felszerelést közjegyző előtt szintén egy is megvetta. Be lesz bizonyítható, hogy az ön testvére sem szűl, sem első férje után nem örökölt, jelenlegi férje pedig tanári hivatásban kívül valószínűleg más vagyonnal nem bír: s így honnét lehetett volna neki 33500 frtja, a mely összegeggel eddigelő rendelkezett. Nos uram, mit mond mindezekhez? Ezek tények és nem áres beszéd. Mindent bővebben föl fogja deríteni a bűnvádi eljárás.

Es ez az ember mer velem a nyilvánosság előtt megmérkőzni. Streisinger által támadtatván meg, engem akar nevétség s közmevetés tárgyává tenni. Ugy-e az fáj, hogy a hamis bukás tervét zavarom? Miután őnt halála sebeztem: kigyót-békat kiabál ellenem; de mindez csak tisztább világosságban tünteti elő az ön tiszteséges életemet; mert az ördögi mesterseggel összeállított viszonzás alap nélküli szóhalmas és rágalom.

*) E rovatban közöltékért nemfelelős a Szerk.

Nyomatott a kiadó-tulajdonos Kék Lászlónál B-Gyarmaton 1880.

Gyávanak mond, mert a kihívásokat el nem fogadtam. Esetemben csak egy ember hitt ki a nem rég múlt időben; aki álnok módon, a törvények elől távra vezetésevel, egy későbbesen ismert család nevére íratott bizonyos csodvagyont, a csodvagyont tudván kívül, melynek elől én vagyok. A tárgyalási jegyzőkönyvben ezen és egyéb milyén jellemző vágott tetteket bűnvizsgálatot követeltem ellene, s ő e miatt pártokra hitt. Míg magát tisztára nem mosom, nincs joga a divó szokás szerint is a kihívásra, s ez alapon azt írásban utasítottam vissza. Ez az álnok ember tépte azt az igazi rokonszenven alapuló barátság köteléket kötem és az előadó bíró közt; mert hát az úgy egy elmérgesedett, hogy anyagi felelősségre vonattam, s még ügyvédi munkadíjaim is lezároltatnak, miglen a királyi tábla és curia nekem fényes elégteltet nem szolgáltatott. El kellett ezt mondanom, mert ön rosszlelkűleg lázítja ellenem a törvényeséket, mely ellen én emlékeztetnem, ezen szomorú esetet kivéve, életemben egyetlen ártó szót nem használtam, tagjaival pedig benső barátságban álltam. Hát hangszag az is, hogy a törvények elől én a tanácsban résztvevő tarjal ellen ön részére fogysalmi panaszt szerkesztettem volna. Ezen panasz egész terjedelmében meg van a telekbírósság írodájában, mint melléklete az 1928—1877. az alatti semmisségi panaszoknak. Megolvashatja ön ugyanott Vlád Roma kártyasam nyilatkozatát is, melyben az ön beadványának ellenjegyzését visszavonja s ön ellen panaszt emel, hogy az ellenjegyzéssel álnokul rászedte. Így ön könyyszerítve lett a fejelemi panaszt Krajcsik budapesti ügyvéddel ellenjegyeztetni. Három sűrű írból áll a panasz számos csatlománnyal, a utolsó betűig önnök a fogalmazása. Nem lehetetlen, hogy ön alkalmatlankodásával kicsikarta tőlem, hogy alaki tekintetben, vagy a törvényekre való hivatkozást illetőleg, társakat adtam önnök, vagy valamit írásba is foglaltam: de hogy a tényállásnak egyetlen körmondata sem az ön stílusom, arra mérget mérnek venné. Hiszen abban az előadó, kit ön álnokul rávett oly Trajter-féle pénz kintálványozásra, mely mások javára volt már zálogjoggal terhelve, oly aljas módon rágalmozatlik, ami csak öntől telik ki. Ugyanezen bíró ellen a fentebb elbeszéltem eseten alkalmából ön is nyújtottam be fejelemi panaszt: de lelkiismeretes kötelezettségemnek tartottam abban megjegyezni, hogy a csodvagyont átrátása nem gonosz szándékból történt; mert az a panaszolt jellemével meg nem fér; hanem rászedette magát, s ezért a felelősség őt terheli. Miként marhattam volna tehát meg, midőn nekem az időben kedves volt az ő barátsága. Megkövetelem, hogy a fogalmazványt a b. gyarmati Casinóban közszemlére tegye ki; mert ön ily fogalmazványra teljeség: el nem emlékszem. Hogy miért kötöttem önnel barátságot? Mert őnt tőle talpig becsületes embernek hittem, lelki tehetőség pedig megárvoltak. Jellemét a viselt dolgait kényzszerűségéből csak most tanulmányozom, miután viszonyaiha beavatra nem val: k és csak néhányzor találkoztunk. Aljas rágalmozónak nevez engem, én pedig fölhiívom, hogy hozza fel azon eseteket, melyek ezt bebizonyolják. Ha kutat, azt fogja ön tapasztalni, hogy egész életével álnokul küzdött a visszaélések ellen; és hogy föllepéseimnek az indoka még akkor is tiszteletre méltó, ha megtervétem volna: mert kibánni emberi dolgot. Bizonyos tagosítási pört emleget, a melyben az ellenféllel csimboráltam volna. Önnök nehezen van tudomása ily pörrel, de miután fölemlíti, a nyilvánosság előtt elmondom, mert soha sem titkoltam, hogy a tagosítást minden áron ellensz zagyrónak ügygondnokává neveztettem, a pör folyamata alatt b. Prónay eladta a birtokát egy consortiumnak, ez pedig a szalgótarjani közszentársulatnak. Arra kitétem föl, hogy követeljek mindent, mit a törvény és méltányosság megenged; de miután a társulat a bányákhoz vasutat akar építtetni, és az eladás a tagosításhoz van kötve, ne várjam be a pöriratok beadására kiszabott határidőket sem, hanem siettessem a pör lefolyását. Hiszen megtemtem ezen a népre nézve is hasznos tagosítást. Egyben mindent a pör gyors befejezésére; de ki is számkányultam a helyzetet a nép javára. A legfelsőbb bíróság házhelyenkint 20 hold legelőt állapított meg. A nép kapta a határ javát. Az iskolát szépen dotáltattam; és mégis mindezen mérték fölötti követeléseim mellett meghonoráltattam. De hogy ügygondnok kötelezettségem mellett teljesítettem, tanusítja a pör; és hivatkozom Kis György polgártársunkra, aki gazdasági volt a bárónak, és urbíri telkes még ma is Zagvarónak. Ha ön ezen ártatlan eseten kívül többet bizonyítani képes: legyen kitéve a közmevetésnek. Kévis ügyvéd mondhatja ezt el magáról közel negyven éves pályafutása után; azért le a kalappal hazug rágalmozó. A vallásváltortatásnak a pápai csatlakozhatlanság dogmája volt közvetlen oka. A széplőlen fogantatas hitágazata már csak távolabbi indoka volt elhatározásomnak. Azt is mondja ön, hogy bolond vagyok. Igaz, a 19-ik század azon bolondja vagyok, aki a tiszta lelkiismeretet s a szenttelen becsületességet drága kincsnek tartom, s nem vagyok önként szoldosa embertársaim kifosztására. Leiki megnyugzással fogadom az ön szemrehányásokat, hogy elhettelen vagyok. Inkább koldusbot, mint a becsület és lelkiismeret árán az ön gazdasága.

A személyemre szőrt többi rágalmozak nem felelek. A közvéleményre hivatkozom. Ha csak egyes esetek fölemlítése nem kényzszerűtlen a további nyilatkozatra, igen boldognak fogom magam érezni, ha önnel az életben többé nem találkozom.

Bodnár István.

Szerkesztői üzenet.

P. A. urnak. — Cikke ily alakban nem közölhető; jogász embertől szebb és jobb cikket várunk.

Feladó szerkesztő

Horváth Danó.

H i r d e t m é n y.

Mely szerint közhírre tétetik, hogy a bujáki főerdészeten alább nevezett fakészletek elővásztandók, és pedig:

65 öl cserhasábbfa bő 4 méter méretű ára 7 frt.
549 " tölgyhasábbfa " " " " " 6 frt.
231 " vegyes gümblölfa bő 4 " " " " 6 frt.
687 öl jómindőségű galyfa 4 méter méretű 3 frt 50 kr.
240 öl lecszerzett gümblölfa 8/8 láb 4 m. m. ára 7 frt.

Egyes vevőknek és községi testületeknek a kik kellő garantiát nyújtanak hiteleztetik, és nagyobb vételmonnyiság mellett a t. vevők árleengedéskben is részesülnek.

6-1

A B-Gyarmat város társomzsédságában fekvő betiltott, olveteményezett és nyárilakkal ellátott nóbai Némethy Kálmán féle kert azonnal haszonbérbe vehető. Vállalkozók értekezhetnek B. Gyarmaton Deasewffy Elek ügyvéddel.

2-2

Hirdetés.

B-Gyarmaton a nyári színház közvetlen társomzsédságában levő, két külön részletről álló háznak bármely része, a boxzártatózó beltelekkel, illetőleg kerttel együtt szabad készből örök áron eladatik. Venni szándékozó a vételár felől bővebb tudomást szerezhet magának a háztulajdonosnője úrv. Popovits Tivadarnénál.

3-1

Árverési hirdetmény.

Alóírt igazgatóság által közértesítetik, miszerint mindazon arany és ezüst tárgyakból álló kézi zálogok, melyeknek kiváltási határidője 1879. decemberben 31-én lejárt s melyek azóta se meg nem hosszabbítottak, so ki nem váltattak, folyó június hó 22 és 23-án mindig delután 2 órákor az intézet helyiségében nyilvános árverésen elfognak adatni.

3-1 A b-gyarmati takarékpénztár igazgatósága.